

Kretanja Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. - 2026. godinu

Ivana Kunić Matković*

Vlada Republike Hrvatske je Nacrt prijedloga državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu i projekcija za 2025. i 2026. godinu usvojila na sjednici održanoj 9. studenog 2023. i isti uputila Hrvatskom saboru na usvajanje. Rasprava je provedena i ovih dana slijedi usvajanje.

1. Uvod

U 2024. godini predviđa se nastavak razmjerno pozitivnih gospodarskih kretanja, ali i visok stupanj neizvjesnosti kao i dominantni negativni rizici, što predstavlja izazove za ekonomsku politiku u cjelini te posebice fiskalnu politiku. Tako se u 2024. godini predviđa realni rast BDP-a od 2,8%, dok se u preostale dvije godine projekcijskog razdoblja očekuje gospodarski rast od 2,7% u 2025. te 2,5% 2026. godini. Najznačajniji doprinos rastu tijekom sljedeće godine tako bi trebao doći od osobne potrošnje i investicija.

Inflacija potrošačkih cijena bi u 2024. trebala usporiti na 3,1% te potom na 2,4% u 2025. i 2,2% u 2026. godini. Tržište rada obilježavaju iznimno povoljna očekivanja uslijed pozitivne dinamike gospodarske aktivnosti u uvjetima prisutne neravnoteže između ponude i potražnje za radom u svim glavnim djelatnostima te povoljnih trendova migracijskog salda.

Uzevši u obzir makroekonomska očekivanja, u 2024. godini ukupni prihodi državnog proračuna planirani su u iznosu od 28,5 milijardi eura i bilježe rast od 3%, dok su za 2025. projicirani u iznosu od 30,1 milijardi eura, a za 2026. u iznosu od 30,6 milijardi eura.

Ukupni rashodi državnog proračuna u 2024. godini planirani su u iznosu od 32,6 milijardi eura, što je 11,2% ili 3,3 milijarde eura više u odnosu na tekući plan za 2023. godinu. U 2025. godini ukupni rashodi planirani su na razini od 33,3 milijarde eura, a u 2026. projiciraju se na razinu od 32,9 milijardi eura.

Opisani smjer fiskalnih kretanja kako na prihodnoj tako i na rashodnoj strani proračuna rezultirat će manjkom općeg proračuna prema metodologiji ESA 2010 u iznosu od 1,9% BDP-a u 2024. godini odnosno 1,6% BDP-a u 2025. godini. U 2026. godini, planira se nastavak snažnije fiskalne konsolidacije s rezultirajućim manjkom opće države od 1,5%.

Očekuje se i daljnje smanjenje udjela javnog duga u BDP-u te će on iznositi 58% BDP-a u 2024. odnosno 56,6% BDP-a u 2025. godini. Potom će se i dalje nastaviti smanjivati te će u 2026. godini dosegnuti razinu od 55,5%.

* Ivana Kunić Matković, dipl. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici

www.tim4pin.hr

2. Očekivana kretanja prihoda u razdoblju 2024. - 2026.

Prihodi državnog proračuna za razdoblje 2022. - 2026.

Prihodi državnog proračuna EUR		Ostvarenje 2022.	PLAN 2023.	PLAN 2024.	Indeks 2024./ 2023.	PROJEKCIJA 2025.	Indeks 2025./ 2024.	PROJEKCIJA 2026.	Indeks 2026./ 2025.
UKUPNO		22.793.046.507	27.692.202.972	28.518.616.041	103,0	30.091.993.467	105,5	30.628.991.080	101,8
6	PRIHODI POSLOVANJA	22.596.992.562	27.605.409.750	28.431.548.623	103,0	30.004.642.714	105,5	30.541.159.291	101,8
61	Prihodi od poreza	12.987.895.209	15.479.608.040	16.122.107.882	104,2	16.906.204.464	104,9	17.626.928.287	104,3
611	Porez i prizrez na dohodak	0	0	0	#	0	#	0	#
612	Porez na dobit	1.553.127.177	2.368.528.793	2.186.330.434	92,3	2.214.403.300	101,3	2.260.270.037	102,1
614	Porezi na robu i usluge	11.353.641.408	13.029.738.845	13.854.153.536	106,3	14.609.853.651	105,5	15.284.422.939	104,6
6141	- Porez na dodanu vrijednost	8.787.496.041	10.268.495.407	10.980.870.195	106,9	11.649.678.328	106,1	12.252.537.327	105,2
6142	- Porez na promet	184.872	123.154	0	#	0	#	0	#
6143	- Posebni porezi i trošarine	2.256.111.686	2.401.219.820	2.495.924.024	103,9	2.564.718.238	102,8	2.618.460.310	102,1
6146	- Ostali porezi na robu i usluge	66.392.412	78.057.151	81.094.874	103,9	84.221.614	103,9	87.854.856	104,3
6147	- Porez na dobitke od igara na sreći i ostali porezi od igara na sreću	57.185.020	67.095.596	70.634.651	105,3	74.540.657	105,5	79.072.431	106,1
6148	- Naknade za priređivanje igara na sreću	186.271.377	214.747.717	225.629.792	105,1	236.694.814	104,9	246.498.015	104,1
615	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	81.112.526	81.335.607	81.623.912	100,4	81.947.513	100,4	82.235.311	100,4
616	Ostali prihodi od poreza	14.099	4.795	0	#	0	#	0	#
62	Doprinosi	3.803.498.428	4.332.527.723	4.564.460.924	105,4	4.849.566.285	106,2	5.082.926.933	104,8
622	Doprinosi za mirovinsko osiguranje	3.801.827.187	4.331.464.286	4.564.460.924	105,4	4.849.566.285	106,2	5.082.926.933	104,8
623	Doprinosi za zapošljavanje	1.671.241	1.063.437	0	#	0	#	0	#
63	Pomoći	3.166.626.261	4.634.079.407	3.642.187.625	78,6	3.928.875.541	107,9	3.257.907.834	82,9
64	Prihodi od imovine	329.959.237	655.834.337	414.783.308	63,2	404.402.691	97,5	402.148.473	99,4
65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	632.254.228	691.733.046	709.106.647	102,5	721.293.434	101,7	735.078.171	101,9
66	Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija	193.459.348	209.203.903	224.074.752	107,1	225.303.684	100,5	231.173.177	102,6
67	Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza	1.369.116.448	1.484.698.052	2.633.169.750	177,4	2.843.137.718	108,0	3.074.545.089	108,1
68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	114.183.402	117.725.242	121.657.735	103,3	125.858.897	103,5	130.451.327	103,6
7	PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	196.053.946	86.793.222	87.067.418	100,3	87.350.753	100,3	87.831.789	100,6

Izvor: Ministarstvo financija

Kao što je već istaknuto u 2024. godini ukupni prihodi državnog proračuna planirani su u iznosu od 28,5 milijardi eura i bilježe rast od 3%, dok su za 2025. projicirani u iznosu od 30,1 milijardi eura, a za 2026. u iznosu od 30,6 milijardi eura, a na kretanje istih najviše su utjecale slijedeće kategorije:

- **Porezni prihodi** koji u 2024. godini rastu za 4,2% i projicirani su u iznosu od 16,1 milijardu eura. U narednim godinama, očekuje se njihov daljnji rast pa su tako u 2025. projicirani u iznosu od 16,9 milijardi eura, odnosno uz međugodišnji rast od 4,9%, dok se u 2026. godini očekuju u iznosu od 17,6 milijardi eura i bilježe rast od 4,3%.
 - o Prihod od poreza na dobit za 2024. planiran je u iznosu od 2,2 milijardi eura, dok je u 2025. i 2026. godini projiciran u iznosu od 2,2, odnosno 2,3 milijardi eura.
 - o Projekcija prihoda od poreza na dodanu vrijednost temeljena je na makroekonomskim pretpostavkama, koje uključuju rast osobne potrošnje, turističkih

usluga, rashoda države za intermedijarnu potrošnju, investicije te socijalne transfere u naravi. Tako se u 2024. planira ostvariti 10,9 milijardi eura prihoda od PDV-a (rast od 6,9%), dok projekcije za 2025. iznose 11,6 milijardi eura, odnosno 12,3 milijarde eura za 2026. godinu.

- o Prihod od posebnih poreza i trošarina planira se u iznosu od 2,5 milijardi eura u 2024., dok se u 2025. i 2026. godini planira na razini od 2,6 milijarde eura.
- **Prihodi po osnovi doprinosa** koji su za razdoblje 2024. - 2026. temeljeni na očekivanom kretanju rasta nominalnih bruto plaća i zaposlenosti. U 2024. godini u državni proračun planira se prikupiti 4,6 milijardi eura prihoda od doprinosa za mirovinsko osiguranje (rast od 5,4%), dok projekcija za 2025. iznosi 4,9 milijardi eura, a za 2026. godinu 5,1 milijardi eura.
- **Pomoći EU** (sredstva iz novog Višegodišnjeg financijskog okvira 2021. - 2027., kao i sredstva Mehanizma za oporavak i otpornost) koje u 2024. iznose 3,6 milijardi eura, dok u 2025. i 2026. godini iznose 3,9, odnosno 3,3 milijarde eura.

3. Očekivana kretanja rashoda u razdoblju 2024. - 2026.

Kretanje ukupnih rashoda državnog proračuna u razdoblju 2022. - 2026.

ukupno svi izvori		Izvršenje 2022.	Tekući plan 2023.	Indeks 23./22.	Prijedlog 2024.	Indeks 24./23.	Projekcija 2025.	Indeks 25./24.	Projekcija 2026.	Indeks 26./25.
UKUPNO		23.233.740.457	29.330.206.123	126,2	32.610.981.815	111,2	33.270.816.866	102,0	32.864.809.853	98,8
- 3	Rashodi poslovanja	22.163.373.056	27.446.017.027	123,8	30.628.058.607	111,6	31.426.418.691	102,6	31.357.072.918	99,8
31	Rashodi za zaposlene	3.378.202.228	3.937.200.444	116,5	5.206.035.070	132,2	5.321.543.055	102,2	5.409.073.733	101,6
32	Materijalni rashodi	2.552.357.431	2.854.590.292	111,8	3.228.812.820	113,1	3.368.515.978	104,3	3.473.975.272	103,1
34	Financijski rashodi	968.038.040	1.048.410.962	108,3	1.242.138.128	118,5	1.391.073.927	112,0	1.498.179.143	107,7
35	Subvencije	1.141.084.432	1.922.356.772	168,5	1.823.020.249	94,8	1.263.715.276	69,3	1.221.801.887	96,7
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	5.359.769.741	6.764.045.757	126,2	6.797.230.648	100,5	7.218.871.464	106,2	6.639.219.001	92,0
37	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	7.522.132.853	8.999.502.363	119,6	10.523.834.719	116,9	10.777.468.521	102,4	11.139.480.647	103,4
38	Ostali rashodi	1.241.788.331	1.919.910.437	154,6	1.806.986.973	94,1	2.085.230.470	115,4	1.975.343.235	94,7
- 4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	1.070.367.401	1.884.189.096	176,0	1.982.923.208	105,2	1.844.398.175	93,0	1.507.736.935	81,7

Izvor: Ministarstvo financija

U 2024. godini ukupni rashodi državnog proračuna planirani su u iznosu od 32,6 milijardi eura, što je 11,2% ili 3,3 milijarde eura više u odnosu na tekući plan za 2023. godinu. U 2025. godini ukupni rashodi planirani su na razini od 33,3 milijarde eura, a u 2026. projiciraju se na razinu od 32,9 milijardi eura.

Povećanje rashoda u iznosu od 3,3 milijarde eura u 2024. godini rezultat je povećanih izdvajanja za:

- o zaposlene (uključujući rashode za zaposlene u osnovnom i srednjem školstvu i zaposlene u ustanovama u zdravstvu) u iznosu od 1,5 milijardi eura uslijed primjene ugovorenih povećanja dodacima kolektivnim ugovorima i odlukama Vlade o isplata dodataka kao i uključivanja 22 opće bolnice i ustanove u zdravstvu u državni proračun te očekivane primjene novog Zakona o plaćama u državnoj službi i javnim službama,
- o mirovine i mirovinska primanja u iznosu od 1,1 milijardu eura uslijed očekivane indeksacije mirovina po općim i posebnim propisima i očekivanog porasta broja umirovljenika,
- o provedbu projekata financiranih iz bespovratnih sredstava Mehanizma za oporavak i otpornost u iznosu od 723,4 milijuna eura,
- o troškove obnove i sanacije štete nastale uslijed potresa u iznosu od 418,0 milijuna eura,
- o nadoknadu troškova Hrvatskoj elektroprivredi d.d. vezanih uz financiranje obveze osiguranja zaliha plina na teritoriju Republike Hrvatske u skladu s Odlukom VRH u skladištu PSP Okoli u iznosu od 273,4 milijuna eura,
- o troškove servisiranja javnog duga u skladu sa stanjem uvjeta na financijskim tržištima u iznosu od 250,6 milijuna eura,
- o inkluzivni dodatak kao novu novčanu naknadu kojom se objedinjavaju, ali i povećavaju postojeća prava za osobe s invaliditetom u iznosu od 234,7 milijuna eura,

- o osobnu asistenciju koja je postala zakonsko pravo u iznosu od 116,7 milijuna eura,
- o doplatu za djecu zbog relaksacije uvjeta za ostvarivanje prava u iznosu od 114,5 milijuna eura,
- o financiranje i sufinanciranje građenja, modernizacije i obnove željezničke infrastrukture u iznosu od 87,4 milijuna eura,
- o povećanje kapaciteta LNG terminala te jačanje plinske infrastrukture izgradnjom četiri plinovoda u iznosu od 78,5 milijuna eura,
- o Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje za pokriće troškova zdravstvene zaštite u iznosu od 74,4 milijuna eura,
- o energetske obnovu zgrada u svrhu povećanja energetske učinkovitosti u iznosu od 68,8 milijuna eura,
- o fiskalnu održivost dječjih vrtića u iznosu od 52,4 milijuna eura,
- o nabavu borbenih vozila Bradley te njihovog dovođenja u ispravno stanje i isporuku Oružanim snagama u iznosu 42,1 milijun eura.

i smanjenih izdvajanja za:

- o provedbu projekata financiranih iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova kao posljedica završetka programskog razdoblja 2014. - 2020. te razdoblja korištenja sredstava Fonda solidarnosti Europske unije u iznosu od 1,4 milijarde eura.
- o plaćanje naknade štete i troškova arbitražnog postupka po presudi INA-MOL u iznosu od 229,4 milijuna eura,
- o otklanjanje poremećaja na domaćem tržištu energije u iznosu od 153,0 milijuna eura budući da se ova mjera Vlade u skladu s preporukama Europske komisije planira provoditi do kraja ožujka 2024.
- o jednokratno primanje korisnicima mirovinskih primanja koje je u 2023. isplaćivano temeljem odluka VRH kako bi se ublažile posljedice inflacije u iznosu od 136,1 milijun eura.

4. Ukupni manjak/višak i javni dug

Opći proračun prema nacionalnoj metodologiji za razdoblje 2022. - 2026.

(u mil. EUR)	2022.	Plan 2023.	Plan 2024.	Projekcija 2025.	Projekcija 2026.
DRŽAVNI PRORAČUN					
Ukupni prihodi	22.793	27.692	28.519	30.092	30.629
% BDP-a	33,5	36,2	36,7	34,7	33,7
Ukupni rashodi	23.234	29.330	32.611	33.271	32.865
% BDP-a	34,2	38,4	39,7	38,4	36,2
Ukupni manjak/višak	-441	-1.638	-4.092	-3.179	-2.236
% BDP-a	-0,6	-2,1	-5,0	-3,7	-2,5
IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI					
Ukupni manjak/višak	192	116	46	84	34
% BDP-a	0,3	0,2	0,1	0,1	0,04
KONSOLIDIRANA LOKALNA DRŽAVA					
Ukupni manjak/višak	373	142	275	147	72
% BDP-a	0,5	0,2	0,3	0,2	0,1
OPĆI PRORAČUN					
Ukupni manjak/višak	125	-1.380	-3.771	-2.947	-2.129
% BDP-a	0,2	-1,8	-4,6	-3,4	-2,3

Izvor: Ministarstvo financija

U 2024. godini manjak općeg proračuna prema nacionalnoj metodologiji projiciran je na razini od 3,8 milijardi eura ili 4,6% BDP-a. U 2025. isti se projicira u iznosu od 2,9 milijardi eura ili 3,4% BDP-a, a u 2026. godini u iznosu od 2,1 milijardi eura ili 2,3% BDP-a.

- o Pritom je manjak državnog proračuna u 2024. planiran na razini od 5% BDP-a, u 2025. i 2026. na razini od 3,7% BDP-a odnosno 2,5% BDP-a.
- o Izvanproračunski korisnici će u promatranom razdoblju bilježiti višak i to od 0,1% BDP-a u 2024., 0,1% BDP-a u 2025. i 0,04% BDP-a u 2026. godini.
- o Višak jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2024. projiciran je u iznosu od 0,3% BDP-a, a u 2025. i 2026. u iznosu od 0,2%, odnosno 0,1% BDP-a.

Kada se ovim veličinama pridodaju prilagodbe nacionalne metodologije računskog plana metodologiji ESA 2010 te projekcije manjka/viška trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba koje su statistički uključene u sektor opće države, očekuje se da će planirani manjak opće države iznositi 1,9% BDP-a u 2024. godini. U 2025. isti je projiciran na razini od 1,6% BDP-a, a u 2026. godini očekuje se manjak proračuna opće države od 1,5% BDP-a.

Proračun opće države prema podsektorima 2023. - 2026.

ESA 2010 metodologija (mil. EUR)	manjak/ višak 2023.	manjak/ višak 2023. % BDP-a	manjak/ višak 2024.	manjak/ višak 2024. % BDP-a	manjak/ višak 2025.	manjak/ višak 2025. % BDP-a	manjak/ višak 2026.	manjak/ višak 2026. % BDP-a
OPĆA DRŽAVA	-235	-0,3	-1.537	-1,9	-1.409	-1,6	-1.400	-1,5
SREDIŠNJA DRŽAVA	-552	-0,7	-1.926	-2,3	-1.645	-1,9	-1.552	-1,7
od čega:								
HAC	114	0,1	129	0,2	140	0,2	151	0,2
HC	23	0,03	-24	-0,03	-29	-0,03	-74	-0,08
HV	-33	-0,04	-35	-0,04	-27	-0,03	-26	-0,03
HŽ INFRASTRUKTURA	-1	-0,001	58	0,1	60	0,1	63	0,1
HŽ PUTNIČKI PRIJEVOZ	10	0,01	40	0,05	-23	-0,03	-26	-0,03
HAOD	31	0,04	39	0,05	20	0,02	21	0,02
FZOEU	55	0,1	58	0,1	73	0,1	27	0,03
CERP	-2	-0,003	-3	-0,004	-3	-0,004	-3	-0,004
HBOR	47	0,1	37	0,05	30	0,03	25	0,03
FONDOVI SOCIJALNOG OSIGURANJA	139	0,18	85	0,10	65	0,08	62	0,07
LOKALNA DRŽAVA	178	0,2	304	0,4	170	0,2	90	0,1

Izvor: Ministarstvo financija

U skladu s kretanjem salda proračuna opće države očekuje se smanjenje udjela javnog duga u BDP-u po prosječnoj stopi od 1,7 postotnih bodova u nadolazećem trogodišnjem razdoblju, odnosno s 58% BDP-a u 2024. na 56,6% BDP-a u 2025. te 55,5% BDP-a u 2026. godini.

Navedenim kretanjima bit će ispunjen kriterij proračunskog manjka i javnog duga sukladno odredbama Pakta o stabilnosti i rastu.